

ה', ספר מלשון ספיר ויהלום, שקודם התפלה ילמד תורה, שכח אור התורה משתיק את כל המקטרגים והסט"א, ואחר כך מלחמות ה', אחר הלימוד יעמוד להתפלל וללחום מלחמת ה'. ועד"ז איתא בבית אברהם (וזאת הברכה), עה"פ ברך ה' חילו וגו' מחץ מתנים קמיו, חילו רומז לתפלה כמו ויחל משה, מחץ מתנים קמיו הוא מלשון תנו מתנינן, עצה טובה קמ"ל שהתפלה תהיה מקובלת וטהורה ממחשבות רעות, שלפני התפלה ילמד תורה, ועי"ז ימחץ בקמיו ובשונאיו המקטרגים ומעכבים ומבלבלים את מחשבותיו בתפלה. וענין גודל מעלת התורה הק' שמשתקת ומכריחה כל המקטרגים המעכבים תפלתו של יהודי ומוחצת כל כוחות הסט"א, הכל מכח האור העליון הנמצא בתורה אשר מפניו יפוצו כל כחות הקליפה כהמס דונג מפני אש.

ונמצא שענין פרה אדומה ישנו גם בתורה הק', שע"י כח התורה שיהודי מאמין שבכל אות ובכל תיבה טמיר וגניז האור עליון הריהו מתדבק עי"ז בהשי"ת ואז התורה מטהרת אותו כמו הפרה. כי כל הטומאה של יהודי נובעת ממה שגבה לבו כארו ונתרחק מהשי"ת, והטהרה היא ע"י שריפת הפרה, ובזמן שאין בית המקדש קיים נמשכת הטהרה ע"י כח התורה המטהרת טמאים. מקור הטהרה הוא הדביקות בהשי"ת, שאי אפשר לגרש את הטומאה ולסלקה, אלא הדרך היא להדליק אש קודש של אור ה' וממילא ערקין ואתעברו מיניה כל כחות החשך והטומאה. זהו ענין שריפת הפרה, וזהו ענין כח התורה, שיהודי מאמין שאורו ית' מלוכב בתורה ומבטל עצמו אליו ית', שבזה הוא נהפך מטמא לטהור.

עין ארו ואזוב

ולקח הכהן עץ ארץ ואזוב ושני תולעת והשליך אל תוך שריפת הפרה. ואחז"ל (במד"ר יט) אם נתגאה כארו ישפיל עצמו כאזוב. והקשו המפרשים איך ארו המורה על גיאות שהיא דבר שלילי מהווה חלק מטהרת הפרה כמו האזוב.

וי"ל כמש"כ בספה"ק תולדות יעקב יוסף, על מש"נ בתחלת הפרשה, וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה. משה הוא מדת ענוה ושפלות, כדכ' והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ואחז"ל כ"ד מוכי שחין ונפשו של משה נמוכה מכולם. ואהרן הוא מדת גיאות דקדושה, כדכ' ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת, שהוא ענין גדלות וגאות. ורק עי"ב המדות של משה ואהרן יחדיו יש בזה שלימות, אבל כל מדה בפנ"ע יש בה גם צד חסרון. כי אם יאחו במדת ענוה ושפלות לבדה, היצה"ר משפילו שאינו ראוי להתקדש ואינו ראוי להגביה בדרכי ה', ואם יאחו רק במדת גיאות דקדושה ובהתפארות יכול

היצה"ר להגיס רוחו שיחשוב שהוא כבר קדוש וטהור. אלא צריך לאחוז בב' המדות יחד, אל משה ואל אהרן, מדת השפלות ומדת גיאות דקדושה והתפארות, כי יהודי מצד החומר שלו הריהו באמת שפל אך מצד נשמתו שהיא חלק א' ממעל הריהו גדול מאד, וכאשר אחוז בב' מדות אלו כאחד הר"ז שלימות עבודת ה'.

וביתר ביאור י"ל, דב' מדות אלו יכולים להיות באופן שלילי, וישנם גם בצד הקדושה בגיאות דקדושה ושפלות דקדושה, שיש גיאות מתוך התנשאות וגאווה שזה גרוע מכל ויש גיאות הנובעת מרוממות דקדושה. כי באמת בשפלות לבד יש סכנה גדולה, כמ"ש מרן אדמו"ר בב"א זי"ע על הנאמר בנסיון של יוסף שהיה הנסיון הקשה ביותר, ותתפשהו בבגדו ותאמר שכבה עמי, בגדו מלשון בגידה, שתפשה אותו בבגידותיו לאמר הלא כבר בין כך בגדת וחטאת הרבה ולמה לא תעשה גם עברה זו. זה הפיתוי הגדול ביותר של יצה"ר שמציב

חשבון נפשו שמצד עצמו אינו כלום. וב' המדות כאחד הם שלימות עבודת ה'.

והקדים הכתוב עץ ארו לאזוב, ללמד שבחי' עץ ארו יש לה השפעה יותר גדולה על האדם, מתוך ידיעת גדלותו של איש יהודי ולמה הוא מסוגל להגיע, שהרי הוא בן המלך וכלום יש שיעור וגבול למה שבן המלך יכול ומסוגל להגיע. משא"כ אם יתחיל מהתבוננות בשפלות עצמו הסכנה שיפול הנופל ממנו לגמרי ע"י ותתפשהו בבגדו. ולכן נאמר תחלה עץ ארו שבתחלה צריך לאחוז בבחי' מוסר ה' בני, להכיר את גדלות נשמתו שהוא בן המלך, ואח"כ צריך לבחי' שפלות של אזוב, לדעת שהוא בעצמו אינו כלום ורק מצד שורש נשמתו הוא חלק א' ממעל.

והשליך אל תוך שריפת הפרה, היינו ע"ד שכתב החיד"א שפרה אדומה מורה על חלק החומרי שבאדם שהוא מביא אותו לכל רע. דפרה מורה על חומריות, ואדומה מורה על תוספת וריבוי חומריות, בכל אדם יש חומריות אבל יש מי ששקוע בחומריות. וע"ז נאמר ושרף את הפרה, שישרוף ויבער את החומריות מעצמו. וזו ההכנה למדות דעץ ארו ואזוב, כי כל עוד האדם שקוע בחומריות אינו ראוי לראות את גדלות הבורא, ולא לראות את רום ערכו של איש יהודי שלא יבצר ממנו מאומה, שכאשר הוא שקוע בחומריות אינו מרגיש שהוא בן המלך ואיננו גדול בבית הזה ממני, ואי אפשר שיהיו לו לא גאות דקדושה ולא שפלות דקדושה. וע"כ ההתחלה היא ע"י ושרף את הפרה, שהדבר הראשון שממנו מתחיל יהודי לגדול ולפרוח הוא הכנעת החומריות והישות המושכים אותו תדיר למלא חפצו ותאות לבו. ורק אח"כ יכול לאחוז בבחי' עץ ארו ואזוב, לראות את גדלות הבורא ואת גדלות נשמת יהודי ולראות את שפלות עצמו. וזהו אומרו ולקח הכהן עץ ארו ואזוב והשליך אל תוך שרפת הפרה, שהמדות גאות דקדושה ושפלות דקדושה הם רק לאחר שרפת הפרה דהיינו הכנעת החומר והישות.

ומרזמו ענין זה גם בהמשך הפרשה, בשירה שאמרו ישראל על הבורא, ומדבר מתנה וממתנה

בפני האדם את כל בגידותיו ומפתה אותו שהרי בין כך נפלת ונכשלת הרבה וכבר אינך ראוי לכלום, ומה בכך אם תעשה גם עבירה זו. ותשובת יוסף היתה, איננו גדול בבית הזה ממני ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלקים, היינו כמאמר מרן הס"ק מסלונים ז"ע, עה"פ מוסר ה' בני אל תמאס, מוסר ה', המוסר שהקב"ה אומר ליהודי הוא בני, הלא בני אתה בן המלך, אל תמאס, אל תמאס עצמך בדברים שאין הולמים את מעמדך, ואל תמכור את בכורתך בנזיד עדשים. זהו מוסר ה' שהקב"ה אומר ליהודי, לא שאם יחטא יבואו עליו עונשים ויסורים, אלא כמאה"כ (תהלים ב) ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך, שזהו המוסר הגדול ביותר המדבר אל לב יהודי ומונע אותו מכל רע, שכאשר מרגיש שבני אתה אז הוא יכול להשיב ליצרו איך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלקים, איך אוכל לעשות נגד רצון אבי שבשמים. וזהו פי' ולקח הכהן עץ ארץ ואזוב. עץ ארץ רומז על הגדלות של יהודי, בחי' גיאות דקדושה, שהרי הוא בן המלך ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת. ואזוב היינו שפלות אמת, לדעת את ערכו שהוא אין ואפס. ולכן השליכו גם עץ ארו אל שרפת הפרה, שאינו מכוון לגיאות שלילית אלא לגיאות דקדושה, וכן אזוב כנגד שפלות דקדושה, שלצורך הטהרה דרושות ב' המדות יחדיו.

ועל זה נאמר זאת חוקת התורה, שזה חוקת כל התורה, איך יבוא יהודי לקיים את כל התורה, ע"י ב' המדות האלו כאחד. מצד אחד עץ ארו בחי' גבהות דקדושה, שהרי יהודי מצד שורש נשמתו הוא חלק אלו' ממעל ועליו לאחוז בהתפארות דקדושה. וכמ"ש הרה"ק ר' ברוך ממז'בוז' זי"ע שאי אפשר להסביר ולבאר ליהודי מה הוא יהודי, את הגדלות של יהודי. יהודי הוא עץ ארו בן המלך מלכו של עולם ויש לו כח בלתי מוגבל, וכאשר יודע את רום ערכו שבני אתה ואיננו גדול בבית הזה ממני אז איך אעשה הרעה הגדולה הזאת. אולם בזה לבד לא די כי עלול הוא ליפול לגיאות רעה, אלא מאידך גיסא צריך גם להיות אזוב, לדעת שפלות עצמו, שלא יחשוב שהוא כבר קדוש וטהור אלא ידע את

נחליאל ומנחליאל במות ומבמות הגיא, וכמו שדרשוהו חז"ל (נדרים נה.) על התורה. וזה אומר וממדבר מתנה שהתורה נתנה הקב"ה לישראל מתנה, וממתנה נחליאל, נחלת אל, שכיון שקבלו ישראל את התורה נהיו נחלה להשי"ת, כמ"ד כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, ומנחליאל במות, כיון שנהיו ישראל נחלה להשי"ת הר"ז מרומם יהודי למדרגות עליונות מאד, בחי' במות, מתוך זה שהוא בבחי' חלק ה' וחבל נחלתו, אך ומבמות הגיא, מרוממות זו עלול הוא ליפול לגיאות רעה, ע"כ הדרך היא ומבמות הגיא, גיא לשון שפלות, שישפיל עצמו, והיינו שיאחז בכ' המדות, ומבמות הגיא, גיאות ושפלות, שב' מדות אלו שומרות זו על זו ויחדיו הם שלמות העבודה.

יסוד עבודת ה' של איש יהודי הוא שכל מעשיו יהיו כדי להתקרב להשי"ת, ובכל פעולה שעושה יחשוב האם זה לנח"ר ולרצון לפני ה'. וכמאמר המגיד הגדול ממזריץ' על תשובת הלל לגר שביקש ללמוד כל התורה על רגל אחת, דעלך סני לחברך לא תעביד. ופירש לחברך מלשון להתחברותך, כל מה דסני ומפריע להתחברותך עם השי"ת לא תעביד. והמוסר החזק ביותר המדבר אל נשמת יהודי ומביאו לידי כך שמה דעלך סני לחברך לא תעביד, הוא המוסר של ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך, שכיון שבני אתה אל תמאס, שהר"ז ממאס את בן המלך וגם כביכול ממאס ח"ו את המלך. וזה הדבר העיקרי שיהודי צריך לדעת, כמאמר הר"ב ממז'בוז' הגז' שצריכים להסביר ליהודי ולהבינו מה הוא יהודי ואיזה כח עילאי טמון בו, שהרי בן המלך הוא.

ובמש"כ בספה"ק תולדות יעקב יוסף הגז' דאהרן מרמזו על גיאות דקדושה, הנה גם לגבי אהרן מצינו את מדת השפלות, כמשאחז"ל (חולין פט.) גדול שנאמר במשה ואהרן יותר ממה שנאמר באברהם, דאילו באברהם כתיב ואנכי עפר ואפר ואילו במשה ואהרן כתיב ונחננו מה. וכן מד"א עה"כ (ויקרא ט) ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח, ואחז"ל שאהרן ראה דמות עגל על גבי המזבח והיה בוש וירא לגשת, אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת. ואמר ע"ז הגה"ק רבי חיים ויטל זצ"ל, למה אתה בוש, בשביל שאתה בוש לכך נבחרת, מפני שלכך שבור בקרבך. וי"ל שלאהרן היו ב' המדות כאחד, בתחילה היה בבחי' ונחננו מה והיה בוש, אבל אח"כ צוהו הקב"ה לגשת לעבוד העבודה בבגדי קודש לכבוד ולתפארת היינו בגיאות דקדושה שהיא מצד הנשמה, כי כאשר ניגש לעבוד העבודה ולהקריב קרבנות לפני השי"ת, צריך היה לחיזוק לכבוד ולתפארת. ועוד י"ל בזה, שהלבושים המורים על חיצוניות היו באמת לכבוד ולתפארת, אך בפנימיות היה שבור ונכנע בבחי' ונחננו מה, וע"ד שפירש החתם סופר במאה"כ (דברים לא) ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ, שמה ראה את ענותנותו של יהושע, כמד"א בתרגום יונתן ב"ע (במדבר יג) וכד חמא משה ענותנותיה דיהושע וכו', ע"כ אמר לו לעיני כל ישראל חזק ואמץ, אתה לעצמך יכול להיות שבור בפנימיות נפשך, אבל לעיני כל ישראל חזק ואמץ. עד"ז היה אצל אהרן שכאשר ניגש לעבוד העבודה לעיני כל ישראל היו הלבושים לכבוד ולתפארת אבל בפנימיות היה בוש ושבור מאד.

הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר

מת נקראים כחות הסט"א והקליפות שאין בהם חיות דקדושה, ופי' הנוגע במת, שבשעה שאדם חוטא הריהו נאחו בכחות הסט"א והקליפות, ולכן גם רשעים בחייהם קרויים מתים (ברכות יח:) מטעם

הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר ואם לא יתחטא ביום השלישי וביום השביעי לא יטהר. בספה"ק באר מים חיים מפרש הפ' הנוגע במת לכל נפש אדם וטמא שבעת ימים, כי בשם